

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ/ YÜKSEKOKULU İSLAM TARİHİ VE SANATLARI BÖLÜMÜ Orta Dönem İslam Tarihi Dersi DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	11.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	1/10

Ders Kodu	Ders Adı	Zorunlu (Z) / Seçmeli (S)	Yıl	Yarı Yıl	Anabilim Dalı
İLA 268	Orta Dönem İslam Tarihi	Zorunlu	2025-2026	4	İslam Tarihi
Haftalık Ders Saati, Kredi, AKTS		Teori	Uygulama	Kredi	AKTS
		2	0	2	3

GENEL BİLGİLER

Dersin Amacı

Emevîler (661-750) ile Abbâsîler (750-1258) döneminin siyasi olayları, Abbâsîler'in zayıflama dönemlerinde ortaya çıkan yarı bağımsız ve bağımsız müslüman hanedanların kurdukları devletler hakkında yeterli bilgi edindirmeyi hedeflemektedir. Ayrıca bu dönemlerde meydana gelen siyasi ve sosyal olayları anlayıp farklı açılardan değerlendirebilecek geniş bir ufuk kazandırmayı amaçlamaktadır.

Dersin İçeriği

Emevîler devletinin kuruluş aşaması, Emevî halifeleri döneminde meydana gelen siyasi ve sosyal olaylar, Emevîler devletinin çöküşü ve bunun arkasında yatan sebepler anlatılacaktır. Ayrıca Emevîler devletini ortadan kaldırarak kendi devletlerini kuran Abbâsîler devletinin kuruluş süreci, devletin yapısı, Abbâsî hilafeti döneminde meydana gelen önemli siyasi olaylar, sosyal ve dinî durum hakkında bilgi verilecek, bu devletin zayıflaması sonucu farklı bölgelerde ortaya çıkan bağımsız ve yarı bağımsız devletler tanıtılacak, Abbâsî devletinin yıkılışını hazırlayan sebepler üzerinde durulacaktır.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

Ders Kitabı:

- 1) İsmail Yiğit, Emevîler (41-132/661-750), İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2016.
- 2) Nahide Bozkurt, Abbâsîler (750-1258), Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2018.

Önerilen Kaynaklar:

- 1) Adem Apak, *Anahatlarıyla İslam Tarihi (Emevîler ve Abbâsîler Dönemi)*, cilt 3-4, İstanbul, Ensar Neşriyat, 2013.
- 2) Mehmet Ali Kapar, *Halifeliğin Emevilere geçişi ve verasete dönüşmesi*, İstanbul, Beyan Yayınları, 1998.
- 3) İhsan Süreyya Sırma, *Hilafetten Saltanata Emevîler Dönemi*, İstanbul, Beyan Yayınları, 2010.
- 4) Mehmet Özdemir, *Endülü*s, Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2018.
- 5) Cem Zorlu, *Din ve siyasal söylem: Abbasi Devleti'nin meşruiyet kavgası*, İstanbul, İnsan Yayınları, 2006
- 6) İsmail Hakkı Atçeken vd. (ed.), *İslam tarihi ve medeniyeti: Abbasiler döneminde kurulan devletler (IX-XIII yy.)*, cilt 7, İstanbul, Siyer Yayınları, 2018.

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ/ YÜKSEKOKULU İSLAM TARİHİ VE SANATLARI BÖLÜMÜ Orta Dönem İslam Tarihi Dersi DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	11.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	2/10
Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri			
Yüz yüze ders tekrarı, interaktif ders yapımı, ödev verme, soru-cevap, tartışma ve münazaralar düzenleme			
Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar			
Dersi takviye için konu ile ilgili ek okumaların yapılması ve hazırlık seviyesinin artırılması			
Dersi Veren Öğretim Elemanı / Yardımcıları			
Dr. Öğr. Üyesi Han Hacısoy			
Dersin Verilişi			
Yüz yüze			

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ/ YÜKSEKOKULU İSLAM TARİHİ VE SANATLARI BÖLÜMÜ Orta Dönem İslam Tarihi Dersi DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	11.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	3/10

Hafta	Konu
1. Hafta	Muâviye b. Ebû Süfyân (661-680)'ın hilafeti dönemi
2. Hafta	I. Yezîd b. Muâviye (680-683)'nin hilafeti ve döneminde meydana gelen olaylar; II. Muâviye b. Yezîd (683-684)'in vefatı ve Mervânîler kolunun hakimiyete gelişi
3. Hafta	I. Mervân b. Hakem (684-685)'in muhaliflerle mücadelesi; Abdûlmelik b. Mervân (685-705) dönemi ve istikrarın sağlanması
4. Hafta	I. Velîd b. Abdûlmelik (705-715) dönemi fetihleri; Süleyman b. Abdûlmelik (715-717) dönemi siyasi olayları
5. Hafta	Ömer b. Abdülaziz (717-720) dönemi ve ıslahatları; II. Yezîd b. Abdûlmelik (720-724) dönemi ve iki kabile boyu arasındaki çatışmalar
6. Hafta	Hişâm b. Abdûlmelik (724-743) dönemi ve istikrarı sağlama teşebbüsleri
7. Hafta	III. Yezîd b. Velîd'in vefatı sonucu devletin çöküşe doğru sürüklenmesi; II. Mervân b. Muhammed (744-750) dönemi ve Emevîler Devleti'nin çöküşü
Ara Sınav	
8. Hafta	Abbâsîler devletinin kuruluş süreci ve iktidarı sağlamlaştırma çabaları
9. Hafta	Halife Hârûnürreşîd (786-809) ve Abbâsî hilafetinin parlak dönemi; Hârûnürreşîd sonrası iç savaş: Emîn-Me'mûn mücadelesi; Abbâsî halifelerinin komşularıyla ilişkileri
10. Hafta	Abbâsî halifelerinin dinî politikaları ve yönetime karşı ayaklanmalar
11. Hafta	Sâmerrâ dönemi (836-892) siyasi olayları
12. Hafta	Abbâsî hilafeti ve Karmatîler
13. Hafta	Emîrülümerâlar (936-1055) ve Selçuklu egemenliği dönemi (1055-1194)
14. Hafta	Hilafetten siyasi kopmalar sonucu ortaya çıkan yeni devletler; Moğol işgali ve Abbâsî devletinin çöküşü
Final Sınavı + Bütünleme Sınavı	

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ/ YÜKSEKOKULU İSLAM TARİHİ VE SANATLARI BÖLÜMÜ Orta Dönem İslam Tarihi Dersi DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	11.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	4/10

DEĞERLENDİRME		
Etkinlik	Adet	Ağırlık (%)
Vize	1	40
Final	1	60
Diğer (Ödev, Sunum, Sözlü, Derse Katılım, Grup Çalışması, vb.)		
Toplam		%100

ÖĞRENME ÇIKTILARI (ÖÇ)	
ÖÇ 1	Muâviye b. Ebû Süfyan'ın yönetimi ele geçirme süreci, Emevîler Devlet'inin kuruluşu ve ilk Emevî halifesi Muâviye b. Ebû Süfyan döneminin en önemli icraatları, hilafetin saltanata dönüştürülmesi ve toplumda buna karşı tepkiler, I. Yezid b. Muâviye'nin hilafeti döneminde meydana gelen siyasi olaylar hakkında bilgi sahibi olur.
ÖÇ 2	II. Muâviye b. Yezîd'in vefatının ardından yönetimin Emevîlerin Süfyanîler kolundan Mervânîler koluna geçmesi, Mervân b. Hakem'in hilafeti döneminde Emevîler'e karşı meydana gelen isyan hareketleri ve sonuçları hakkında bilgi edinir ve bunların arka planında yatan sebepleri analiz etme becerisi kazanır.
ÖÇ 3	Abdûlmelik b. Mervân döneminde muhaliflerin etkisiz hale getirilerek iç istikrarın sağlanması ve gerçekleştirilen reform hareketleri, I. Velîd b. Abdûlmelik döneminde başlayan ikinci büyük fetih dalgası ve sonuçları hakkında bilgi edinir. Ayrıca Süleyman b. Abdûlmelik döneminde Abbâsî Daveti'nin ortaya çıkışı, Ömer b. Abdülazîz döneminde gerçekleştirilen siyasi, hukuki ve mali ıslahatlar, II. Yezîd b. Abdûlmelik döneminde Kaysî-Yemenî kabileleri arasında yeniden patlak veren kanlı çatışmalar ve sebepleri hakkında bilgi sahibi olur.
ÖÇ 4	Hişâm b. Abdûlmelik'in bozulan istikrarı sağlamak için yaptığı icraatları, kabileler arası çatışmaları önlemek için başvurduğu denge politikası, döneminde Irak, Horasan, Mâverâünnehir, Endülü's'teki siyasi durum, Kafkasya ve Anadolu'da gerçekleştirilen fetih hareketleri hakkında bilgi edinir. Yine Hişâm'ın hilafeti döneminde meydana gelen isyan hareketlerini öğrenerek, bunların altında yatan sebepleri anlayarak analiz etme ve fikir yürütme yetisi kazanır. Ayrıca II. Velîd b. Yezîd'in hilafet tahtına geçmesiyle başlayan kriz ve halifenin öldürülmesi, III. Yezîd b. Velîd'in kısa süren yönetimi, son Emevî halifesi II. Mervan b. Muhammed döneminde meydana gelen isyan hareketleri hakkında bilgi sahibi olur, Emevîler'in yıkılış sebeplerini analiz etme yetisi kazanır.
ÖÇ 5	Abbâsî ihtilalinin sosyopolitik arka planı, Abbâsî Devleti'nin kuruluş süreci, Ebû'l-Abbâs es-Seffâh, Ebû Ca'fer el-Mansûr gibi erken dönem Abbâsî halifelerinin iktidarlarını güçlendirmek amacıyla yaptıkları icraatlar hakkında bilgi edinir, başkentin Şam'dan Bağdat'a taşınmasının sebeplerini kavrar. Ayrıca Muhammed el-Mehdî'nin Alioğulları'na yönelik uyguladığı hoşgörü politikası, İranlı unsurun Abbâsî yönetimine etkin katılımı hakkında bilgi edinir.
ÖÇ 6	Abbâsîler'in en parlak dönemi olan Hârûnürreşîd'in hilafeti döneminin siyasi olaylarını, Hârûnürreşîd'in vefatını müteakip patlak veren iç savaş ve Emin-Me'mûn mücadelesini, bu mücadelenin arka planında yatan sebepleri öğrenerek analiz etme yetisi kazanır. Ayrıca Me'mûn'un siyasi ve dinî politikaları bağlamında

	Halku'l-Kur'ân uygulaması, Me'mûn'dan sonra işbaşına gelen halifelerin dinî siyasetleri, komşularıyla ilişkileri, Abbâsî hilafeti boyunca meydana gelen en önemli isyan hareketleri ve sonuçları hakkında bilgi sahibi olur.
ÖÇ 7	Abbâsîler tarihinde Türk askerî unsurunun üstünlüğü ele geçirdiği ve halife Mu'tasım'la başlayan Sâmerîâ Dönemi (836-892)'nde meydana gelen siyasi olaylar, yürütülen dinî siyaset, hilafet topraklarında meydana gelen isyan hareketleri, Sâmerîâ döneminin sonlarına doğru bazı Abbâsî halifelerinin Türk askerlerinin baskısından kurtulmak için verdikleri mücadeleler ve sonuçları, halife Mu'tazîd'la bu dönemin sona ermesi ve hilafet merkezinin yeniden Bağdat'a nakledilmesi hakkında bilgi edinir.
ÖÇ 8	Karmatîler'in Irak'ın Sevâd bölgesinde çıkardıkları isyanlar, Bahreyn bölgesini ele geçirerek buradan Irak bölgesine yaptıkları saldırılar, Mekke'de hacılara yönelik gerçekleştirdikleri katliam ile Mu'tazîd, Müktefî, Muktedir gibi Abbâsî halifelerinin onlarla mücadeleleri ve sonuçları hakkında bilgi edinir. Ayrıca Abbâsîler döneminde "Emîrülümerâlık" müessesesinin hangi amaçla ihdas edildiğini öğrenir. Emîrülümerâlar Dönemi (936-1055)'nin siyasi olayları, bu dönemde hilafet merkezi Bağdat'ta işbaşında bulunan Abbâsî halifeleri ile emîrülümerâların fiili konumları hakkında bilgi edinir ve emîrülümerâlık öncesi ve sonrası dönemi kıyaslama becerisi kazanır. Bunlardan başka hilafet topraklarında Selçuklu egemenliği dönemi (1055-1194), Müsterşid-Billâh, Râşîd-Billâh gibi Abbâsî halifelerinin Selçuklu egemenliğinden kopmak için verdikleri mücadeleler ve sonuçları, Abbâsîler'in zayıflaması sonucu hilafet topraklarında kurulan bağımsız ve yarı bağımsız devletler, Moğol işgali ve Abbâsî Devleti'nin çöküşü hakkında bilgi sahibi olur ve devleti yıkılışa götüren süreci analiz etme becerisi kazanır.

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ/ YÜKSEKOKULU İSLAM TARİHİ VE SANATLARI BÖLÜMÜ Orta Dönem İslam Tarihi Dersi DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	11.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	6/10

ÖĞRENME ÇIKTILARI (ÖÇ) – PROGRAM ÖĞRENME ÇIKTILARI (PÖÇ) İLİŞKİSİ

	PÖÇ 1	PÖÇ 2	PÖÇ 3	PÖÇ 4	PÖÇ 5	PÖÇ 6	PÖÇ 7	PÖÇ 8	PÖÇ 9	PÖÇ 10	PÖÇ 11	PÖÇ 12	PÖÇ 13	PÖÇ 14	PÖÇ 15	PÖÇ 16
ÖÇ 1	5	4	3	2	3	1	2	3	3	3	4	3	4	2	4	
ÖÇ 2	5	4	3	2	3	1	2	3	3	3	4	3	4	2	4	
ÖÇ 3	5	4	3	2	3	1	2	3	3	3	4	3	4	2	4	
ÖÇ 4	5	4	3	2	3	1	2	3	3	3	4	3	4	2	4	
ÖÇ 5	5	4	3	2	3	1	2	3	3	3	4	3	4	2	4	
ÖÇ 6	5	4	3	2	3	1	2	3	3	3	4	3	4	2	4	
ÖÇ 7	5	4	3	2	3	1	2	3	3	3	4	3	4	2	4	
ÖÇ 8	5	4	3	2	3	1	2	3	3	3	4	3	4	2	4	
0 - Katkı Yok		1 - Çok Düşük Düzeyde Katkı			2 - Düşük Düzeyde Katkı			3 - Orta Düzeyde Katkı			4 - Yüksek Düzeyde Katkı			5 - Çok Yüksek Düzeyde Katkı		

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ/ YÜKSEKOKULU İSLAM TARİHİ VE SANATLARI BÖLÜMÜ Orta Dönem İslam Tarihi Dersi DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	11.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	7/10

DERS-PROGRAM EĞİTİM AMACI (PEA) İLİŞKİSİ

PEA 1. İlahiyat alanında lisans ve lisansüstü eğitiminin niteliğini geliştirmek.	Evet ☒ Hayır ☐
PEA 2. Bilimsel bilgi üretmek.	Evet ☒ Hayır ☐
PEA 3. Fakültemizin iç ve dış paydaş memnuniyetini artırmak.	Evet ☒ Hayır ☐
PEA 4. Sosyal sorumluluk projeleriyle toplumun bilgi düzeyine katkı sağlamak.	Evet ☒ Hayır ☐
PEA 5. İhtiyaç ve talebe göre başta Diyanet İşleri Başkanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığı olmak üzere tüm kamusal veya özel kurum ve kuruluşlarla ilişkileri geliştirmek.	Evet ☒ Hayır ☐
PEA 6. Çeşitli ulusal ve uluslararası akademik etkinlikler yoluyla bireysel, toplumsal ve evrensel insani değerlere katkı sunmak	Evet ☒ Hayır ☐

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ/ YÜKSEKOKULU İSLAM TARİHİ VE SANATLARI BÖLÜMÜ Orta Dönem İslam Tarihi Dersi DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	11.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	8/10

DERS-PROGRAM ÖĞRENİM ÇIKTISI (PÖÇ) İLİŞKİSİ

PÖÇ 1. Muâviye b. Ebû Süfyan'ın yönetimi ele geçirme süreci, Emevîler Devlet'inin kuruluşu ve ilk Emevî halifesi Muâviye b. Ebû Süfyan döneminin en önemli icraatları, hilafetin saltanata dönüştürülmesi ve toplumda buna karşı tepkiler, I. Yezid b. Muâviye'nin hilafeti döneminde meydana gelen siyasi olaylar hakkında bilgi sahibi olur.	Evet ☒ Hayır ☐
II. Muâviye b. Yezîd'in vefatının ardından yönetimin Emevîler'in Süfyanîler koluundan Mervânîler koluna geçmesi, Mervân b. Hakem'in hilafeti döneminde Emevîler'e karşı meydana gelen isyan hareketleri ve sonuçları hakkında bilgi edinir ve bunların arka planında yatan sebepleri analiz etme becerisi kazanır.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÇ 3. Abdülmelik b. Mervân döneminde muhaliflerin etkisiz hale getirilerek iç istikrarın sağlanması ve gerçekleştirilen reform hareketleri, I. Velîd b. Abdülmelik döneminde başlayan ikinci büyük fetih dalgası ve sonuçları hakkında bilgi edinir. Ayrıca Süleyman b. Abdülmelik döneminde Abbâsî Daveti'nin ortaya çıkışı, Ömer b. Abdülazîz döneminde gerçekleştirilen siyasi, hukuki ve mali ıslahatlar, II. Yezîd b. Abdülmelik döneminde Kaysî-Yemenî kabileleri arasında yeniden patlak veren kanlı çatışmalar ve sebepleri hakkında bilgi sahibi olur.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÇ 4. Hişâm b. Abdülmelik'in bozulan istikrarı sağlamak için yaptığı icraatları, kabileler arası çatışmaları önlemek için başvurduğu denge politikası, döneminde Irak, Horasan, Mâverâünnehir, Endülüs'teki siyasi durum, Kafkasya ve Anadolu'da gerçekleştirilen fetih hareketleri hakkında bilgi edinir. Yine Hişâm'in hilafeti döneminde meydana gelen isyan hareketlerini öğrenerek, bunların altında yatan sebepleri anlayarak analiz etme ve fikir yürütme yetisi kazanır. Ayrıca II. Velîd b. Yezîd'in hilafet tahtına geçmesiyle başlayan kriz ve halifenin öldürülmesi, III. Yezîd b. Velîd'in kısa süren yönetimi, son Emevî halifesi II. Mervan b. Muhammed döneminde meydana gelen isyan hareketleri hakkında bilgi sahibi olur, Emevîler'in yıkılış sebeplerini analiz etme yetisi kazanır.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÇ 5. Abbâsî ihtilalinin sosyopolitik arka planı, Abbâsî Devleti'nin kuruluş süreci, Ebû'l-Abbâs es-Seffâh, Ebû Ca'fer el-Mansûr gibi erken dönem Abbâsî halifelerinin iktidarlarını güçlendirmek amacıyla yaptıkları icraatlar hakkında bilgi edinir, başkentin Şam'dan Bağdat'a taşınmasının sebeplerini kavrar. Ayrıca Muhammed el-Mehdî'nin Alioğulları'na yönelik uyguladığı hoşgörü politikası, İranlı unsurun Abbâsî yönetimine etkin katılımı hakkında bilgi edinir.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÇ 6. Abbâsîler'in en parlak dönemi Hârûnürreşîd'in hilafeti döneminin siyasi olaylarını, Hârûnürreşîd'in vefatını müteakip patlak veren iç savaş ve Emin-Me'mûn mücadelesini, bu mücadelenin arka planında yatan sebepleri öğrenerek analiz etme yetisi kazanır. Ayrıca Me'mûn'un siyasi ve dinî politikaları bağlamında Halku'l-Kur'ân uygulaması, Me'mûn'dan sonra işbaşına gelen halifelerin dinî siyasetleri, komşularıyla ilişkileri, Abbâsî hilafeti boyunca meydana gelen en önemli isyan hareketleri ve sonuçları hakkında bilgi sahibi olur.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÇ 7. Abbâsîler tarihinde Türk askerî unsurunun üstünlüğü ele geçirdiği ve halife Mu'tasım'la başlayan Sâmerrâ Dönemi (836-892)'nde meydana gelen siyasi olaylar, yürütülen dinî siyaset, hilafet topraklarında meydana gelen isyan hareketleri, Sâmerrâ döneminin sonlarına doğru bazı Abbâsî halifelerinin Türk askerlerinin baskısından kurtulmak için verdikleri mücadeleler ve sonuçları, halife Mu'tazîd'la bu dönemin sona ermesi ve hilafet merkezinin yeniden Bağdat'a nakledilmesi hakkında bilgi edinir.	Evet ☒ Hayır ☐

PÖÇ 8. Karmatîler'in Irak'ın Sevâd bölgesinde çıkardıkları isyanlar, Bahreyn bölgesini ele geçirerek buradan Irak bölgesine yaptıkları saldırılar, Mekke'de hacılara yönelik gerçekleştirdikleri katliam ile Mu'tazîd, Müktefî, Muktedir gibi Abbâsî halifelerinin onlarla mücadeleleri ve sonuçları hakkında bilgi edinir. Ayrıca Abbâsîler döneminde "Emîrülümerâlık" müessesesinin hangi amaçla ihdas edildiğini öğrenir. Emîrülümerâlar Dönemi (936-1055)'nin siyasi olayları, bu dönemde hilafet merkezi Bağdat'ta işbaşında bulunan Abbâsî halifeleri ile emîrülümerâların fiili konumları hakkında bilgi edinir ve emîrülümerâlık öncesi ve sonrası dönemi kıyaslama becerisi kazanır. Bunlardan başka hilafet topraklarında Selçuklu egemenliği dönemi (1055-1194), Müsterşid-Billâh, Râşîd-Billâh gibi Abbâsî halifelerinin Selçuklu egemenliğinden kopmak için verdikleri mücadeleler ve sonuçları, Abbâsîler'in zayıflaması sonucu hilafet topraklarında kurulan bağımsız veya yarı bağımsız devletler, Moğol işgali ve Abbâsî Devleti'nin çöküşü hakkında bilgi sahibi olur ve devleti yıkılışa götüren süreci analiz etme becerisi kazanır.	Evet ☒ Hayır ☐

	T.C. ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ 2025-2026 AKADEMİK YILI GÜZ/BAHAR DÖNEMİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ/ YÜKSEKOKULU İSLAM TARİHİ VE SANATLARI BÖLÜMÜ Orta Dönem İslam Tarihi Dersi DERS İZLENCE FORMU	Doküman No:	ARÜ.FR.004
		İlk Yayın Tarihi:	24.11.2025
		Revizyon Tarihi:	11.12.2025
		Revizyon No:	1
		Sayfa:	10/10

DERS-PROGRAMA ÖZGÜ ÖLÇÜT (PÖÖ) İLİŞKİSİ

PÖÖ 1. Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 2. Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 3. İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 4. Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 5. Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 6. Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma.	Evet ☐ Hayır ☐
PÖÖ 7. Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 8. Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 9. Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 10. Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 11. Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 12. Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 13. Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma.	Evet ☒ Hayır ☐
PÖÖ 14. İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma.	Evet ☒ Hayır ☐